

Kinder Torah

Parashas Reeh

בס"ד

Tsedaka

"Tsedaka, *tsedaka*, please give me *tsedaka*."

Avi's father reaches into his pocket and pulls out a coin. He smiles at the oni (poor person), gives him the coin, and blesses him with much health, success, and nachas. The oni thanks him and continues on his way.

"Abba, I really admire your generosity. It is so hard for me to give *tsedaka* to poor people!"

"Why, Avi?"

"The money in my pocket is mine. I can buy so many good things with it. I had to work hard for that money. Along comes the *oni* and asks me to give him a free gift. Why should I? Why should he enjoy my money instead of me?"

"Ahhh, Avi. I understand you completely. It seems to me that you would like to strengthen your mitzvah of *tsedaka*. I can help you if you like."

"Please do, Abba. I do not feel very good about my attitude towards this mitzvah."

"First of all, Avi, we have four mitzvos of *tsedaka* in this week's parasha. We are warned to not abandon the Levi by not giving him *maaser*. 'You shall not harden your heart or close your hand against your needy brother. Rather, you shall surely open your hand to him; and shall lend him sufficient for his need, whatever he is lacking....You shall surely give him, and let your heart not feel bad when you give him, for in return for this matter, Hashem your G-d will bless all your deeds, and undertakings' (Devarim 15:7-11). Additionally, there are many other mitzvos throughout the Torah which command us to give *tsedaka*, lend money, give *trumah* and *maaser*, and help unfortunate people in all ways possible."

"Why are there so many mitzvos, Abba?"
"Rav Shimshon Refael Hirsch addresses the root of the mitzvah. The natural tendency of the Jewish soul is to do acts of loving kindness. This strengthens our relationship with our fellow man, and brings us closer to our Creator. There is no greater pleasure for the soul than this. However, the body, which is governed by the *yetzer hora*, gets in the way. He fills our minds with all kinds of reasons to harden our hearts and not help our less fortunate brothers. He works particularly hard with these specific mitzvos, to convince us that we are throwing our money away."

"Why is that, Abba?"

"Because the *yetzer* works the hardest when he has the most to gain. The mitzvos of *tsedaka* and *gemilus chassodim* are phenomenal. They produce fantastic results for the giver and even for the *oni*. Therefore, the *yetzer hora* works overtime to thwart these great mitzvos."

"Can you give me an example of the benefits of *tsedaka*, Abba?"

"With pleasure, Avi. Firstly, Rav Hirsch states very simply that the word '*tsedaka*' is from the word '*tsedek*', which means 'correct'. Helping an *oni* is the correct thing to do, and one who does not help him has made a mistake for which he will have to answer to Hashem. Secondly, the sheer number of mitzvos of *tsedaka* shows its paramount importance. The Rambam numbers thirteen mitzvos of *tsedaka* in his section dealing with gifts to the poor. Besides the mitzvos in this week's parasha, he includes leaving the *leket* (produce that was not taken), *shichicha* (forgotten in the field), and *peah* (corners of the field) for the poor people. There are an additional seven basic mitzvos of gifts to the Kohanim and Leviim. In the section on lending and borrowing,

the Rambam numbers ten mitzvos concerning lending to a Jew. That is a minimum of thirty commandments (almost five percent of the total 613) in the Torah to perform charitable acts."

"The numbers are astounding."

"All mitzvos have their reward in the next world, and give us blessing in this world. However, the Gemora specifically mentions special rewards and benefits for the mitzvah of *tsedaka*. It protects one from harm, pacifies anger, and brings the giver six blessings that are mentioned specifically in the Tanach. If one also speaks kind words to the *oni* when giving the *tsedaka*, he receives an additional eleven brochos. If a person runs after this mitzvah, Hashem will send him the money to give, and deserving poor people to give to. His income will be secure. One who regularly gives *tsedaka* will have sons who are wise, rich, and honorable. *Tsedaka* hastens the *geula* (redemption), saves a person from a gruesome death, saves him from the judgment of *gehennom*, and brings the *Shechina* (Divine Presence), [Bava Basra 9-10]. The Meiri expounds on this gemora. The mitzvah of *tsedaka* is extremely great. Of all the positive mitzvos, we should rush to do it the quickest. It identifies a person as being a

descendant of Avraham Avinu. It carries the weight of all the mitzvos, and deliberately avoiding giving *tsedaka* is tantamount to idol worship. It can also cause bloodshed!"

"Oy vey!"

"A person's expenses are fixed at Rosh Hashanah. If he does not give the "expense money" to *tsedaka*, it can go to the doctor, the repairman, the tax collector, etc. How much better to give it with happiness and a good heart to The One Who provides him with all good things! Our great *chachomim* would give *tsedaka* to an *oni* before praying to Hashem. The mitzvah of *tsedaka* would be an advocate between him and his Father in Heaven."

"I am going to follow that advice, Abba!"
"Excellent, Avi. Your giving, giving, and more giving of *tsedaka* will make a deep impression on your *neschama* (soul). The Sefer HaChinuch (mitzvah 66) elaborates on this subject. Hashem wants the *midah* (character trait) of *chesed* (kindness) to be a habitual part of the behavior of His creations. It is a superlative *middah*! A person who becomes a *baal-chesed* is then fitting to receive Hashem's goodness. This fulfills the Almighty's purpose in creating the world – to bestow good on His creations!"

"Wow, Abba, *tsedaka* is really a foundation of the universe! The world stands on Torah, *avodah* (service to Hashem), and *gemilus chassodim*. When we do *chesed*, we uphold the creation, and justify its reason for existence. This fulfills Hashem's will and gives Him endless *nachas ruach*!"

"Now, you've got it, Avi!"
"Thank you so, so much, Abba. I really understand the mitzvah of *tsedaka*. I hope to never again have difficulty helping a needy person."

"May Hashem help you succeed!"

Kinderlach . . .

As we see, tsedaka is an extremely important and valuable mitzvah. The yetzer hora fights a major war against it. How can we beat him? We have to counter-attack in two ways. We must learn the halachos and hashkofos (Torah outlook) of the mitzvah of tsedaka, and we must perform the mitzvah. Learning about tsedaka weakens the yetzer hora's koach (strength) against the mitzvah. Giving, giving, and giving again makes the mitzvah second nature. The sheer habit weakens the yetzer hora. It also makes us into merciful people. Our souls become more refined and elevated. How can such a kind person as myself even think of ignoring a needy person? As we strive for this exalted madrayga (spiritual level), we receive a great deal of help in this world, and tremendous reward in the next world. Kinderlach, the mitzvah of tsedaka is an absolute gem. Don't pass it up.

והגדת לבנך

פרשת ראה

למתן הליוואה ליהודי. הגענו למינימום של שלושים מצוות (כמעט 5% מכלל 613 המצוות) שכרוך בהן מתן צדקה. "מספרים מדהימים!"

צדקה

"יהודים, צדקה, צדקה!"

אביו של אברימי מושיט את ידו לכיסו ומוציא מטבע. הוא מחייך אל העני, נותן לו את המטבע ומברך אותו ברוב בריאות, נחת והצלחה. העני מודה לו וממשיך בדרכו.

"אבא, אני באמת מעריץ את הנדיבות שלך. כל כך קשה לי לתת צדקה לעניים!"

"מדוע, אברימי?"

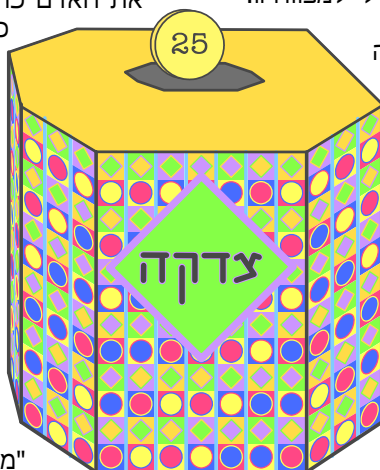
"הכסף שבכיסו הוא שלי. אני יכול לקנות כל כך הרבה דברים טובים אתו. עבדתי קשה כדי ליכות בכסף הזה – והנה בא העני הזה ומבקש ממני לתת לו מתנה. מדוע שאתן לו? מדוע שהוא ייהנה מכספי במקום שאני אהנה ממנו?"

"כן, אברימי. אני מבין את הרגשתך. נראה לי שאתה רוצה לחזק את קיום מצוות הצדקה שלך. אם אתה רוצה, אני מוכן לעזור לך." "בבקשה, אבא. אני לא מרגיש בנוח עם הגישה שיש לי למצווה זו."

"על כל המצוות מקבלים שכר בעולם הבא, כמו גם בעולם הזה. אך הגמרא מציינת שכר ורווח מיוחדים למצוות הצדקה. הצדקה מגנה על האדם מזק ומרגיעה כעסים. 'כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות', שכולן מזכרות בפירוש בתנ"ך. והמפייסו בדברים מתברך בעוד אחת-עשרה ברכות. מי שרודף אחר מצווה זו, ה' שולח לו כסף כדי שיוכל לקיימה, וממציא לו בני אדם הגונים שיוכל לתת להם צדקה זו. פרנסתו תהיה בטוחה. מי שרגיל במתן צדקה זוכה בבנים בעלי חכמה, עושר ואגדה. הצדקה מחישה את הגאולה, מצילה את האדם ממיתה קשה ומדינה של גיהנום, ומביאה להשראת שכינה (בבא בתרא דפים ט"ז-י). המאירי מרחיב בעניין גמרא זו. מצוות הצדקה היא מצווה עצומה. היא המצווה, מבין כל מצוות העשה, שעלינו למהר ביותר לעשותה. היא מזהה את האדם כהיותו צאצא של אברהם אבינו, ושקולה היא כנגד כל המצוות. מי שנמנע בכוונה מלתת צדקה, הרי זה כאילו עבד עבודה זרה. והימנעות זו יכולה לגרום גם שפיכות דמים!"

"אוי ואבוי!"

"הוצאותיו של אדם נקבעות לו בראש השנה. אם הוא איננו נותן מכסף זה לצדקה, הרי הכסף ילך לרופא, לטכנאי שירות, למס הכנסה וכדו'. ודאי שעדיף, אם כן, לתת סכום זה בשמחה ובלב טוב למי שנתן לו את כל הטוב הזה! חכמינו ז"ל היו נותנים צדקה לעני לפני שהיו מתפללים. שכן מצוות הצדקה יכולה לשמש פרקליט טוב בינינו לבין אבינו שבשמיים." "אני מתכוון לנצל עצה זו, אבא!"

"קודם כל, אברימי, יש לנו ארבע מצוות צדקה בפרשת השבוע הזה: מזהירים אותנו לא לנטוש את הלוי, כלומר, לא להימנע מלתת לו את המעשר המגיע לו; וכן, 'לא תאמץ את לבבך ולא תקפוצ' את ירך מאחיר האביון; כי פתוח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו...נתן תיתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוך בכל מעשך ובכל משלח ירך' (דברים ט"ז, ז"י). בנוסף לכך, יש עוד הרבה מצוות במקומות שונים בתורה שמחייבות אותנו לתת צדקה, להלוות כסף, לתת תרומה ומעשר ולעזור למסכנים שבחברה בכל דרך שיהיא." "מדוע יש כל כך הרבה מצוות, אבא?"

"מצויין, אברימי. נתינת עוד ועוד צדקה, שוב ושוב, תשפיע השפעה עמוקה על נשמתך. בעל ספר החינוך (מצווה ס"ו) מרחיב בנושא זה. ה' רוצה להנחיל לברואיו את מידת החסד כהרגל קבוע. זוהי מידה עליונה! מי שנעשה לבעל חסד, ראוי לקבל מטובו של ה'. דבר זה מגשים את מטרותו של הקב"ה בבריאת העולם – להיטיב עם בראיו!"

"אבא, הצדקה, אם כן, היא באמת יסוד העולם! הרי העולם עומד על תורה, עבודה (עבודת ה') וגמילות חסדים. כאשר אנחנו גומלים חסד, אנו מחזיקים את הבריא, מצדיקים את קיומה. דבר זה ממלא את רצון ה' ונותן לו נחת רוח לעילא ולעילא!" "אני רואה שקלטת את הנקודה, אברימי!" "תודה רבה לך, אבא. כעת אני באמת מבין את מצוות הצדקה. אני מקווה שכבר לא יהיה לי אף פעם קושי לעזור לעני." "יהי רצון שה' יעזור לך להצליח!"

"הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל מתייחס לשורש מצווה זו. הנטייה הטבעית של יהודי היא לגמול חסד. פעולות של גמילות חסדים מחזקות את יחסיו עם אנשים אחרים ומקרבות אותנו לבורא. אין תענוג גדול מזה עבור הנשמה. אך הגוף, שבו מושל היצר הרע, מחבל בפעולות אלה. הוא מלעיט אותנו בכל מיני סיבות מדוע עלינו להקשיח את לבנו ולא לסייע לאחינו שלא שפר עליהם גורלם. היצר הרע מתאמץ במיוחד דווקא בנוגע למצוות אלה, כדי למשכנע אותנו שיש בקיומן משום בבוז כספנו." "מדוע, אבא?"

"כי היצר הרע מתאמץ ביותר כאשר נראה לו שהתועלת (לדעתו) שישג ממאמציו תהיה גדולה. מצוות הצדקה וגמילות החסדים הן מצוות נעלות מאוד. הן מניבות תוצאות נפלאות הן עבור הנותן והן עבור המקבל. ולפיכך, היצר הרע 'עובד שעות נוספות' כדי למנוע את קיומן של מצוות גדולות כאלה."

"אבא, האם אתה יכול לתת לי כמה דוגמאות לדברים הטובים שזוכים להם כשנותנים צדקה?"

"בשמחה, אברימי. קודם כל, הרב הירש מציין בפשטות של המילה 'צדקה' מקורה במילה 'צדק', שמשמעותה היא החובה להיטיב לאחרים ולספק צרכיהם. הסיוע לעני הוא הדבר הנכון שיש לעשותו, ומי שאיננו עוזר לו חוטא לא רק לעני, אלא גם לה'. שנית, עצם המספר הגבוה של מצוות הצדקה מראה את חשיבותה הרבה. הרמב"ם מונה שלוש-עשרה מצוות של צדקה בהלכות מתנות עניים. מלבד המצוות המופיעות בפרשת השבוע הזה, הוא מציין את המצוות של השארת לקט (חלק מהיבול שלא נלקט בתחילה), שכחה (מה שנשכח בשדה) ופאה (היבול שבקצה השדה) לעניים. ויש עוד שבע מצוות בסיסיות של מתנות כהונה ולוויה. בהלכות לווה ומלווה, הרמב"ם מונה עשר מצוות הקשורות

ילדים יקרים...

כפי שאנו רואים, הצדקה היא מצווה חשובה ויקרה ביותר. היצר הרע מנהל מלחמה עזה נגדה. כיצד נוכל לנצח אותו? עלינו לתקוף אותו בחזרה בשתי חזיתות: עלינו ללמוד את ההלכות ואת השקפת התורה על מצוות הצדקה, ועלינו לקיים את המצווה. הלימוד על הצדקה מחליש את כוחו של היצר הרע. ונתינה חוזרת ונשנית הופכת את המצווה לטבע שני אצל האדם. עצם ההרגל מחליש גם הוא את היצר הרע, וגם הופך אותנו לאנשים רחמנים. נשמותינו עוברות תיקון והתעלות. כיצד יכול אדם טוב-לב כמוני להתעלם מאדם נצרך? כאשר אנו שואפים להגיע למדרגה נעלה זו, אנו זוכים בסיוע רב בעולם הזה, ושכר עצום בעולם הבא. ילדים יקרים, מצוות הצדקה היא יהלום של מצווה. אל תוותרו עליה!